

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

شنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۴ • ۲۷ شوال ۱۴۴۶ • ۲۶ مارس ۲۰۲۵ • سال بیست‌ویکم • شماره ۵۰۹۳ • ۱۲ صفحه

اذان ظهرتهران ۱۲:۰۲ • اذان مغرب ۱۹:۰۶ • اذان صبح فردا ۳:۴۵ • طلوع آفتاب ۵:۱۷

آینده‌خوانی

چت جی‌بی‌تی پاسخ می‌دهد

مؤدب بودن چقدر خرج دارد؟

آیا مؤدب‌بودن با هوش مصنوعی هزینه‌بر است؟ واقعیت پشت یک ادعای بحث‌برانگیز چیست؟ چند روزی است که این پرسش در شبکه‌های اجتماعی مطرح است. بر مبنای یکی از مطالب منتشرشده این پرسش را از چت جی‌بی‌تی پرسیده‌ایم و هوش مصنوعی مطلب منتشرشده در ایستا و سایت یک پزشک را بررسی و دوباره بازنویسی کرد و ما نیز اطلاعات را دوباره با خبرهای منتشرشده مقایسه کردیم. می‌توان گفت این مطلب در تعامل با هوش مصنوعی چت جی‌بی‌تی نوشته شده است و خودش به این پرسش جواب داده که آیا موقع گفت‌وگو و طرح پرسش با هوش مصنوعی مؤدب باشیم یا خیر؟

درواقع بسیاری از ما هنگام استفاده از چت جی‌بی‌تی و دیگر مدل‌های هوش مصنوعی، ناخودآگاه مؤدبانه رفتار می‌کنیم؛ مثلاً می‌نویسیم «لطفاً»، «ممنونم» یا «خواهش می‌کنم»، اما به‌تازگی ادعایی در فضای مجازی مطرح شده که همین ادب ساده، در مقیاس جهانی می‌تواند هزینه‌های هنگفتی به همراه داشته باشد.

ماجرا از یک توییت آغاز شد. کاربری به نام tomiinlove در توییتر نوشت: «اوین ای‌آی چقدر برای تشکر و «لطفاً»‌های کاربران برق مصرف کرده؟». سم ال‌تمن، مدیرعامل اوین ای‌آی، در پاسخ نوشت: «شاید ده‌ها میلیون دلار… اما ارزشش رو داره!». این جمله بیشتر لحن شوخی داشت، اما برخی رسانه‌ها آن را به‌عنوان یک حقیقت جدی بازنشر کردند. واقعیت این است که چنین رقمی هیچ‌گاه به‌صورت رسمی یا دقیق از طرف اوین ای‌آی اعلام نشده است و نباید آن را یک عدد مستند دانست.

بالین‌حال، اصل موضوع بیراه هم نیست. هر تعامل با مدل‌های زبانی مانند چت جی‌بی‌تی، نیازمند پردازش‌هایی است که روی سرروهای قدرتمند انجام می‌شود. این پردازش‌ها برق مصرف می‌کنند و در مقیاس میلیاردها درخواست روزانه، مصرف انرژی درخورتوجهی به دنبال دارد. حتی یک جمله ساده اضافه مثل «ممنونم»، اگر میلیاردها بار تکرار شود، به لحاظ آماری می‌تواند بخشی از این مصرف را تشکیل دهد، اما سهم آن در مقایسه با درخواست‌های اصلی بسیار ناچیز است.

در یک نظرسنجی از شرکت فیوچر، مشخص شد حدود ۷۰ درصد از افراد هنگام تعامل با هوش مصنوعی مؤدبانه رفتار می‌کنند. نکته جالب اینکه ۱۲ درصد از شرکت‌کنندگان گفته‌اند دلیل رعایت ادب، ترس از «شورش ربات‌ها» است! اگرچه این پاسخ‌ها بیشتر جنبه طنز دارند، اما نشان می‌دهند ربات‌های انسانی-ماشینی چقدر در حال دگرگونی است.

سؤال جالب‌تر این است: آیا ادب بر کیفیت پاسخ‌های هوش مصنوعی تأثیر دارد؟ نویسنده‌ای به نام «بکا کدی» در یادداشتی اشاره کرده که استفاده از لحن مؤدبانه ممکن است به پاسخ‌های دقیق‌تر و ساختارپایه‌تری منجر شود. دلیلش این است که جملات مؤدبانه معمولاً وضوح بیشتری دارند و به مدل کمک می‌کنند نیت کاربر را بهتر تشخیص دهد.

با رشد سریع هوش مصنوعی، این پرسش‌ها جدی‌تر می‌شوند: آیا رفتار ما با ربات‌ها نوع پاسخ‌دهی آنها را تغییر می‌دهد؟ آیا مدل‌های آینده، تعامل مؤدبانه را به‌عنوان اولویت در نظر خواهند گرفت؟ آیا ممکن است ادب انسانی به یک فاکتور تأثیرگذار در الگوریتم‌های پاسخ‌دهی تبدیل شود؟

در پایان، همچنان این دוגانگی مطرح است: ادب یا آسیب زیست‌محیطی؟ هرچند ادب در تعامل انسانی (حتی با ربات‌ها) نشانه‌ای از فرهنگ و احترام است، اما در دنیایی که با بحران انرژی و تغییرات اقلیمی مواجه است، شاید بهتر باشد آگاهانه‌تر رفتار کنیم. شاید وقت آن رسیده که به جای «ممنونم»، فقط لبخند بزنیم، البته در دل‌مان!

در روزگاری نه‌چندان دور، تلویزیون در خانه ما ایرانی‌ها حکم اجاق روشن را داشت. همیشه وسط خانه بود و همیشه روشن. اما حالا خیلی‌ها نه‌تنها با آن قهر کرده‌اند، بلکه مخاطب پروپاقرص رسانه‌های فارسی‌زبان خارج شده‌اند. چه شد که رسانه‌ای فراگیر، به نهادی محدود با کمترین سطح اعتماد عمومی بدل شد؟! اما پرسش مهم‌تر این است: آیا می‌توان به اصلاحات اساسی در کشور امیدوار بود، بدون آنکه اصلاح را از صداوسیما آغاز کرد؟ شاید اگر روزی تلویزیون به جای بازتاب صدای یکدست، پژواک صداهای متنوع مردم شود، نخستین جرعه‌های امید در دل جامعه شعله‌ور شده و زبانه کشد؛ چراکه اصلاح در رسانه ملی، نه‌تنها ممکن است، بلکه مقدمه‌ای ضروری برای هر تحول سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کشور است. خردآهایی نظیر پخش اظهارات موهن درباره مقدسات اهل سنت یا استهزای مقامات کشورهای همسایه که هرچند با عذرخواهی و وعده پیگرد همراه شد، گواه آن است که این سازمان همچنان از یک بازسازی عمیق و ساختاری بی‌بهره مانده است. چه‌بسا در شرایط کنونی، اندیشه انحلال این نهاد و تأسیس رسانه‌ای نوین، مستقل و متعهد به اصول حرفه‌ای و ملی، بیش از هر زمان دیگری ضرورت یافته باشد.

گاهی تنها یک تغییر کوچک در تلویزیون می‌تواند نشانه تغییری بزرگ در ذهن و دل مردم باشد. اگر روزی مردم باور کنند که رسانه ملی دوباره می‌خواهد صدای همه باشد، نه‌فقط عده‌ای خاص، آن روز سرتاغاز فصل تازه‌ای خواهد بود؛ فصلی که در آن اعتماد بازمی‌گردد، مشارکت زنده می‌شود و امید جان می‌گیرد. پس اصلاح صداوسیما نه‌فقط یک مطالبه حرفه‌ای، بلکه ضرورتی ملی است؛ چراکه هیچ تحول‌پایداری بدون صداقت رسانه‌ای آغاز نمی‌شود. صداوسیما، با آن بودجه‌های نجومی و آن‌همه نیروی انسانی و تجهیزات، این روزها در رقابتی نابرابر با رسانه‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و حتی ایلکیکشن‌های خانگی، به‌سختی از پس اقااع مخاطب خود برمی‌آید. البته گاهی کورسوی امیدی هم دیده می‌شود؛ پخش فصل تازه سریال «پایتخت» و استقبال کم‌نظیر مردم نشان داد که ظرفیت بازگشت مخاطبان همچنان وجود دارد؛ به شرط آنکه رسانه ملی بخواهد برای همه نان بپزد، نه‌فقط برای گروهی خاص با ذائقه‌ای خاص.

کاوش‌های باستان‌شناسی ایستگاه شاهجرگ، یکی از ایستگاه‌های متروی شیراز. زیر نظر گروه باستان‌شناسی دانشگاه هنر شیراز آغاز شد. این آثار شامل واحد سکونتی با پلان حیاط مرکزی، آشپزخانه، انباری و حیاط است. این عملیات تا اواخر اردیبهشت ادامه دارد و تصمیم‌گیری در رابطه با ادامه پروژه قطار شهری در این منطقه بعد از اتمام کار کاوش بررسی می‌شود. تا امروز تعدادی سکه و کاشی و ظروف سفالی نیز یافت شده است. عکس، فرزانه چخماق‌ساز، باشگاه خبرنگاران جوان

instagram:sharghdaily1
twitter:sharghdaily
youtube:sharghdaily
Telegram:SharghDaily
aparat:tasvirshargh
www.sharghdaily.com

اصلاح از آنتن آغاز می‌شود!

قادرباستانی تبریزی

در بازتاب رسانه‌های مذاکرات اخیر میان جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده، هرچند عملکرد صداوسیما را نمی‌توان به‌طور کامل شباهسته ارزیابی مثبت دانست، اما در قیاس با رویکردهای گذشته، نشانه‌هایی از بهبود نسبی مشاهده می‌شود. گذشته‌ای که در آن، مذاکره‌کنندگان سیاست خارجی با تولیداتی نظیر سریال «گاندو» مورد حمله قرار می‌گرفتند و چهره آنان در بیلبوردهای شهری به‌گونه‌ای تحقیرآمیز بازنمایی می‌شد.
باین‌حال، به نظر می‌رسد این تغییر رویکرد نه از سر یک دگرگونی ساختاری و راهبردی در رسانه ملی، بلکه بیشتر برخاسته از فشار افکار عمومی یا ملاحظات مقطعی نهادهای صلاح در صداوسیما، پیش‌نیاز اصلاحات بنیادین‌تر در سطوح مختلف حکمرانی است.

اعتماد رسانه‌های چیزی نیست که با تزییق بودجه یا دستور و بخش‌نامه ایجاد شود. اعتماد حاصل «اعتبار» است و اعتبار از «حقیقت‌گویی» می‌آید. روایت بدون واقعیت، شبیه قصه‌ای است که فقط راوی از آن لذت می‌برد و مخاطب با شنیدنش فقط پوفی می‌زند و کانال را عوض می‌کند. همین نگاه روایت‌محور بدون واقعیت، بزرگ‌ترین آفت صداوسیما شده است؛ گویی آن‌قدر به روایت‌های خودساخته دل بسته که خودش هم گاهی باورش شده!

فراتر از این، تکرار چهره‌های کارشناسی بدون تنوع دیدگاه، آن‌هم در موضوعات حساس، مثل مذاکرات یا مسائل اقتصادی، باعث شده مخاطب از کیلومترها دورتر بفهمد قرار است چه گفته شود! درحالی‌که رسانه حرفه‌ای، حتی اگر روایت دارد، باید آن را با ظرافت، تحلیل و حدی از شفافیت ارائه دهد؛ نه با خط‌کش و تهدید و موعظه. رهبر انقلاب هم تأکید کرده‌اند که روایت باید مقید به واقعیت باشد؛ اما در صداوسیما گاهی روایت آن‌قدر از واقعیت فاصله دارد که انکار اصلا در کهکشان دیگری تولید شده است. این فاصله، نه‌فقط اعتماد

موسیقی خوانی

از ساسی مانکن تا مهدی زارع

اکرم‌کشابلی

است، دیگر چندان نمی‌توان گروه سنی خاصی برای آثار در نظر گرفت، زیرا به‌عنوان مثال همین آثار تولیدشده، به‌سرعت به گوش کودک و پیر و جوان می‌رسد و این نگرانی وجود دارد که به واسطه ریتم شادی که دارند، جاذبه‌هایی برای نسل کودک و جوان داشته باشند.
شاید فیلم‌های بازخوانی این آهنگ‌ها از طرف کودکان مدرسه‌ای را دیده باشید. این مشکلات نه‌تنها به موسیقی‌های شاد و بی‌محتوا مربوط می‌شود، بلکه آثار مایوس‌کننده با ریتم‌های بسیار غم‌انگیز را هم در بر می‌گیرد.
آیا تا به حال چیزی شنیده‌اید درباره جوانان افسرده‌ای که قبل از گرفتن یک تصمیم نادرست و پایان‌دادن به زندگی خود، یک موسیقی با محتوایی بسیارنامیدکننده گوش کرده‌اند؟ به‌راستی راه گریز از موسیقی مخرب چیست؟
آیا در این دهکده جهانی می‌توان مانع تولید آثار بی‌ارزش در حوزه موسیقی شد؟ و آیا می‌توان گوش‌های بچه‌ها را گرفت تا این آثار را نشنوند؟
به نظر می‌رسد باید راه دیگری را در پیش گرفت. باید به شکل‌گیری دانقه موسیقی از همان دوران کودکی بیشتر اهمیت بدیم.
دو مثال ساسی مانکن و مهدی زارع از این بابت مطرح شد که مصداق دو صدایی هستند که یکی به واسطه قدرت رسانه و شهرت بیشتر شنیده شده و دیگری مثل بسیاری از آثار ارزشمند دیگر هنوز مجال معرفی و

پیشنهادخوانی

از توقیف رزونانس خیال

تا فریب بینوکیو

اگر دوست دارید برای این هفته سراغ دیدن نمایش و تئاتر بروید، می‌توانید این آثار را انتخاب کنید؛ البته یک توقیف هم رخ داده است.

توقیف رزونانس خیال: روابط‌عمومی اداره کل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتشار متنی از توقف اجرای پروژه «رزونانس خیال» به کارگردانی آرمن فرهنگ و فرید پدی خیر داد و اعلام کرد اجرای پروژه «رزونانس خیال» که روز چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴ روی صحنه رفته، تا اطلاع ثانوی متوقف شد. به گزارش ایسنا، براساس اطلاعیه منتشرشده از سوی شورای ارزشیابی و نظارت بـر نمایش اداره کل هنرهای نمایشی، به دست‌اندرکاران این پروژه براساس بازبینی حین اجرا و توصیه‌های قبلی مبنی بر «تقویت عناصر نمایشی» نظراتی ارائه شده بود. اما متأسفانه گروه محترم اجرا نه‌تنها در اجرا و تقویت این تذکرها و توصیه‌ها توجه لازم را نداشت، بلکه با کم‌رنگ جلوه‌دادن جنبه‌های نمایشی و همچنین خروج از مسیر اجرای معمول نمایش و تبدیل آن به یک رویداد موسیقایی که اجرای آن نیازمند دریافت مجوز از مراجع قانونی مرتبط با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است، اثری را مغایر با آنچه در بازبینی ارائه شده بود، روی صحنه پیش‌روی مخاطبان اجرا کردند.
پیگیری برای تماشای با گروه اجرایی درباره این اتفاق هنوز به نتیجه نرسیده است

نوشتن بر مرز باریک نیاز: امشب آخرین اجرای نمایش «نوشتن بر مرز باریک نیاز» در عمارت هما روی صحنه می‌رود. مهدی ربی، کارگردان این اثر، درباره نحوه خلق و نوشتن و اجرای این نمایش نکاتی را بیان کرده است. مثلاً متن اولیه نمایش را ابوالفضل بلغندر نوشته بود؛ متنی دو یا سه پرسونازی که در جریان تمرینات و با هماهنگی و همراهی او گسترش یافته و به پنج شخصیت رسیده است. این کارگردان هم‌زمان یک نمایش کم‌دی با عنوان «ایر، زهره، منوچهر» روی صحنه دارد. دو نمایش متفاوت که یکی با خنده و شادی تماشاگر همراه است و دیگری بیشتر از دردهایی می‌آید که کسی از پشت صحنه‌شان باخبر نیست. نمایش «نوشتن بر مرز باریک نیاز» بر محور انسانیت و تأثیر اجتماعی رفتارهای ساده روزمره شکل گرفته است. اما یک نقطه اوج در این اثر وجود دارد؛ همان رویارویی با لحظه‌ای که توجه به انسانیت شکل می‌گیرد.

آبی فیروزه‌ای: برای آخر هفته یعنی دهم اردیبهشت، می‌توان سراغ یک نمایش رفت که قرار است اجرای خود را آغاز کند. «آبی فیروزه‌ای» به نویسندگی لادن شیرمرد و کارگردانی محمدرضا رضایی‌نسب، عنوان نمایشی است که سرنوشت شاهرخ و سمیه را مورد ارزیابی قرار داده است. سمیه و شاهرخ دو نوجوان ۱۶ساله بودند که داستان هولناک و شگفت‌انگیزشان در زمستان سال ۷۵، تا مدت‌ها مردم را درگیر خود کرده بود. نمایش «آبی فیروزه‌ای» درباره این دو نوجوان و پس از آزادشدن از زندان و تصمیمی که برای ادامه زندگی می‌گیرند است. این نمایش تا ۲۳ اردیبهشت‌ماه ساعت ۱۹ در تماشاخانه سیمرغ نیباد بیدل دهلوی روی صحنه می‌رود.
هنوز اطلاعات زیادی درباره این نمایش اعلام نشده است. معلوم نیست متن بر مبنای نوشته شده یا تخیل نویسنده است و اینکه خانواده شاهرخ و سمیه با این اثر موافق هستند یا نه. به هر حال رفتن به تماشای این نمایش می‌تواند یکی از انتخاب‌ها برای آخر هفته باشد.

آخرین فریب بینوکیو: نمایش «آخرین فریب بینوکیو» به نویسندگی و کارگردانی سعید نیکورزم و تهیه‌کنندگی امیرعباس رنجبر، هم‌اکنون در مرکز تئاتر مولوی (سالن اصلی) در حال اجراست. نمایش از جایی آغاز می‌شود که بینوکیو به یک آدم واقعی تبدیل شده و اکنون زندگی یکنواختی را با پدر زیتسو می‌گذراند. اما نکته این اثر را می‌توان در اسارت بینوکیو دانست. «بینوکیو» خواب می‌بیند که هنوز یک عروسک است و فقط ظاهر انسان‌ها را پیدا کرده است. هنگامی که بیدار می‌شود، رویاه و گریه بعد از سال‌ها دوباره بازگشته‌اند و تلاش دارند بینوکیو را فریب دهند. آنها بینوکیو را متقاعد می‌کنند که هنوز آدم نشده و بخ‌هایش به دست نبروهای رموزی هدایت می‌شود. شیوه اجرایی این نمایش تلفیقی از چند نوع بازیگری متفاوت است. نمایش «آخرین فریب بینوکیو» تا ۱۲ اردیبهشت‌ماه هر شب ساعت ۱۸:۳۰ در تالار اصلی مرکز تئاتر مولوی روی صحنه می‌رود.

تبلیغ و گسترش پیدا نکرده است. ما برای یافتن ارزش‌های کم‌رنگ‌شده باید برویم سراغ سودابه سالم که موسیقی کودک را خوب می‌شناسد، برویم سراغ حسین عزلهاده، استاد مسلم موسیقی، برویم سراغ مهدی زارع و برویم سراغ همه آنهایی که با اندیشه و هنر ناب سروکار دارند. باید هنرمندان دلسوزمان را بر صدر بنشانیم و از هنرشان حمایت کنیم تا آنها دانقعه موسیقی کودکان‌مان را بسازند. آن وقت می‌توانیم بنشینیم و بدون نگرانی نگاه کنیم که ساسان حیدری و دیگران همچنان موسیقی بی‌ارزش تولید می‌کنند، اما مورد استقبال هیچ گروه سنی قرار نمی‌گیرد. اثری که شونده نداشته باشد، خودبه‌خود کم‌رنگ و خاموش می‌شود. برای آنکه صداهای خوب بیشتر شنیده شود، باید کنسرت‌های کودک را در رسانه‌ها و در صداوسیما و به‌ویژه در زمان پخش برنامه‌های کودک بیشتر تبلیغ کنیم. مجال اجرا در شهرستان‌ها و اجرا در فضاهای باز را به آنها بدهیم. برای اجرا در مدارس و مهدکودک‌ها تخفیف ویژه قائل شویم. در همکاری با برنده‌هایی که لباس کودک، اسباب‌بازی، کتاب کودک و… تولید می‌کنند، کنسرت‌های کودک را اطلاع‌رسانی کنیم. همچنین لازم است وزارت ارشاد، آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سازمان‌های منسابه توجه ویژه‌ای به آثار خوب موسیقی کودک داشته باشند و از حمایت‌های لازم دریغ نکنند و … باید مراقب سرزمین‌مان باشیم. از همه نظر باید حواس‌مان به صداهایی که بیشتر شنیده می‌شوند و صداهایی که کمتر شنیده می‌شوند، باشد.

۲۵۰۰

کلاهبرداری

فردی با دو هزار و ۵۰۰ قفره کلاهبرداری در جاسک دستگیر شده است. دادستان از مال‌باختگان خواسته که شکایت کنند تا مواردشان بررسی شود. دادستان عمومی و انقلاب جاسک گفته است: کلاهبردار متواری معروف به «ع.ص» است و اقرار به کلاهبرداری از دو هزار و ۵۰۰ مال‌باخته کرده است. پارسایان تصریح کرد: یکی از ایراداتی که در این پرونده وجود داشت، این بود که تعداد کمی از مال‌باختگان به دستگاه قضائی مراجعه و طرح شکایت کرده‌اند. برای اینکه این پرونده زودتر به نتیجه برسد، بنابراین مجموعه قضائی ورود کرد.

۴۳۶ هزار

نفر

ایسنا: آن‌طورکه اعداد و ارقام نشان می‌دهد یارانه ۴۳۶ هزار نفر از دهک‌های چهار تا ۹ طی یک ماه اخیر قطع شده است. منابع آگاه نیز تلویحا حذف این تعداد افراد از دریافت یارانه نقدی را تأیید کردند و احتمالاً این افراد جزء دهک‌های ۸ و ۹ هستند. اگرچه هنوز وزارت رفاه اطلاعاتی درباره علت کاهش تعداد یارانه‌بگیران در فروردین نسبت به اسفند ارائه نکرده اما برنامه حذف تدریجی ۱۸ میلیون یارانه‌بگیر در دستور کار دولت و مجلس است.

۶۰ میلیون

مترمکعب

وزیر نیرو گفت: پنج نوبت از طرف افغانستانی درخواست کردیم که جلسه‌ای درباره حقایب ایران داشته باشیم، آنها هم بارها وعده برگزاری جلسه را دادند. تاکنون توانسته‌ایم ۶۰ تا ۷۰ میلیون مترمکعب حقایب را دریافت کنیم که این عدد بسیار کمتر از حقایب ایران است. البته برنامه‌های دیگری جز حقایب هیرمند در دستور کار داریم و طرح تهلاب به‌سرعت در دستور کار قرار دارد. همچنین انتقال آب از دریای عمان را در دستور کار داریم و این موضوع قانون دارد.